

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΗΧΩ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

Διευθυντῆς Ν. ΦΑΛΗΡΕΥΣ ΒΕΗΣ

Συντάκται Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, Ι. Ν. ΓΡΥΠΑΡΗΣ.

ΤΗ: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ: ΤΩΝ ΔΟΚΙΜΩΤΕΡΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐκδίδεται: Κ. ΖΙΒΙΑΔΗΣ ΚΑΙ ΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Φυλλαδίου: Ἀλεξ. Παπαδοπούλου, «Ὁ σύζυγος τῆς ἄρρωστης». — Ἀντωνίου Σ. Μάτσει, «Ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν παραγουδιῶν τοῦ Χάινε». — Γρ. Ξενοπούλου, «Ὁ «Ψυχοπατέρας» (δρᾶμα). — I, ἐξ ἀναγνώσεως «Τὸ μῆλον τῆς λευκῆς φυλῆς». — H. Ardel «Καρδία Σκεπτικιστοῦ» (μυθιστορία).

Ἐξωφύλλου: I. Χρονογράφου, «Ἀπογευματινὴ». — Γ. I. Κάρο, «Ἀνάλεκτα». — Μικρὰ χαρτάκια — Ἀλλοιολογραφία». κτλ.

Συνδρομῆ: Ἐν Κωνσταντινῶν γρ. 40. — Ταχυδρομικῶς γρ. 34. — Ἐξωτερικῶ γρ. 12. — Ἐκαστον φυλλάδιον γρ. 1.

Ἄμα τῆ πληρωμῆ τῆς συνδρομῆς δίδεται τὸ πρῶτον μέρος τοῦ μυθιστορήματος.

Adresse: N. PHALÈRE BEY

Directeur de "L'ECHO LITTÉRAIRE,,

12 Rue Haratchi, Galata - Constantinople.

EN ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τύπος Κ. ΖΙΒΙΑΔΟΥ καὶ Σας, Γαλατᾶ, ὁδὸς Χαρισσῆ, ἀριθ. 12.

σηκώνουνταν, άκουμπούσε στὸν τοῖχο σὰν μικρὸ παιδάκι καὶ σύρθηκε στὴν τραπέζια.

Τὰ μάτια της ἔλαμψαν καὶ ἀπ' τὸν κατὰζερα λάρυγγά της βγήκε χροῦμενη φωνή. Τὸ κατώρθωσε νὰ φθάση.

«Α... τώρα θὰ δροσιθῆ. Θὰ πῆ πολὺ νερό... πολὺ.

Γυρίζει, βλέπει μὲ λαχτάρα, ἄχ... ἡ καρὰ ἄδεικ... Δὲν θέλει νὰ πιστέψῃ τὴ φέρνει στὰ ζερά χεῖλη της, μὰ τίποτε... σταλαγματιά!

Καὶ στὴν ἀπελπισία της ἐπάνω, γύρισε καὶ εἶδε στὸν καθρέπτη, θυμῶ ἀπὸ τὸ λίγο σκοτάδι ποῦ ἄρχισε νὰ χύνεται, τὸν ἑαυτὸν της.

Τὴ μάτια βαθυλὰ χρωμένα, χεῖλη ἄσπρα, πρόσωπο γλωμῶ, μάγουλα σακαμμένα.

Ἡ γυναίκα, ξέγασε τὴ δίψα της. Ἄφηκε τὸ ἄδειο ποτήρι καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ πικρὰ, νὰ κλαίῃ καὶ νὰ βήχῃ, νὰ βήχῃ καὶ νὰ κλαίῃ.

Ἦτον αὐτὴ ἡ Θεοδώρα; Ἡ εὐμορφὴ Δωρίτσα, ἡ χαϊδευμένη, ἡ λατρευμένη!

Ἡ διψασμένη αὐτὴ, ἡ φορεμένη τὰ κατὰζερα ἀπ' τὸν ἴδρω φορέματα, ἦταν ἡ εὐμορφὴ νυρούλα, ποῦ ἀκολούθησε τὸ Στέφανο εἰς τὸ ξένον, μὲ τόσους ἐλπίδες καὶ μὲ τόση χάρᾶ;

Ἐκπλώθηκε κατὰ γῆς, γύρισε δυὸ τρεῖς φορές ἐπάνω στὸ πάτωμα καὶ ξεψύχησε, ἐνῶ τὰ μάτια της ἦταν κερφωμένα ἐπάνω στὸ ἄδειο ποτήρι. Τὸ σκοτισμένο πάτωμα, φύλαξε τὸ ἰχνάρι τῆς ἀγωνίας της.

Τὴ στεφάνια πολλὰ! τί εξαπτέρυγα ἀπὸ τρεῖς ἐκκλησάκια, τί πλήθος, τί κηδεῖα! Μὰ πρό πάντων ὁ Στέφανος ἦταν γιὰ λύπη. Γυρτός, σὰν νὰ μὴ μπορούσε νὰ βαστάξῃ τὸ βάρος τῆς συμφορᾶς του, περπατούσε σιγὰ-σιγὰ, γιὰ νὰ μὴ τελειώσῃ ὁ δρόμος ποῦ περπατεῖ μαζὺ μὲ τὴν ἀγαπημένη του γιὰ ὑστερη φρονά, ἔλεγεν ἡ θεῖα του.

Στῆς πεθαμένης τὰ χεῖλη—ποῦ εἶνε τώρα στολισμένη μὲ τὸ νυφικὸ της φόρεμα— βλέπει κανεὶς ἕνα πικρὸ χαμόγελο.

Ἀλήθεια, πῶς περιφρονεῖ τοῦ πεθαμένου τὸ χαμόγελο, τῶν ζωντανῶν τὴν κωμῆδιαν... πῶς τὴν περιφρονεῖ!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

ΑΠΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

Σκορπιόταρε τὸ βραδερὸ σκοτάδι,

Ἄρρωπὸ ἐβόϊσε τὸ κῆμα,

Κ' ἐγὼ ἐκαθόμουν μοιᾶχὸς στὴν ἄμμουδιὰ

Κ' ἐκοίταξα τὰ κῆματα, ποῦ ἐχόρευαν

Τὸν κάτασπρο χορὸ τους,

Κ' ἐφοβόσκαρε ἡ καρδιά μου σὰν τὴ θάλασσα

Καὶ μοῦσφιγγε τὰ στήθη πόθος δυνατὸς

Γιὰ σένα, εἰκόνα μου γλυκεῖα.

Εἰκόνα, ποῦ παρτοῦ μὲ τριγυρίζει,

Παρτοῦ μὲ προσκαλεῖ,

Παρτοῦ, παρτοῦ,

Στὸ φῶσμα τοῦ ἀνέμου, στὸ βόγγο της θαλάσσης

Καὶ στῆς καρδιάς μου ἀκόμη τὸ ἰναστέγαγμα.

Μ' ἔνα σαλάμι ἐλαφρὸ ἐχάραξα στὴν ἄμμουδιὰ:

«Ἄρρη, σὲ ἀγαπῶ!»

Μὰ διαστρεμμένα κῆματα πλημύρισαν

Ἐπάνω στὴ γλυκεῖα ἐξομολόγησι

Καὶ τὴν ἐσθῆσασε.

Ἄδύνατο καλὰ μὲ ποῦ τσακίσεισαι,

Καὶ σὺ, ἄμμουδιὰ, ποῦ σβύνεις καὶ σκορπιύσεισαι,

Καὶ σεῖς, διαβατικὰ καὶ τρελλὰ κῆματα,

Δέν σας πιστεῶ πειὰ, δέν σας πιστεῶ!

Μανθίλει πειὸ πολὺ ὁ οὐρανὸς,

Καὶ ἀγριέει πειὸ πολὺ ἡ καρδιά μου,

Καὶ μὲ τὸ χέρι μου γερὸ

Ἀπὸ τὰ δάση τὰ πυκνὰ τῆς Νορβηγίας

Τὴν πειὸ μεγάλη ἐλάτη ξεροκίτρινῶ

Καὶ τὴν βουτῶ

Στὸ φλογισμένο λάρυγγα της Αἰτίας.

Καὶ μ' αὐτὴ

Τὴν πέννα τὴν βαμμένην στὴ φωτιά

Τὴν πέννα τὴ θεόρατη

Γράφω ψηλὰ στὸ σκοτεινὸ στερέωμα:

«Ἄρρη, σὲ ἀγαπῶ!»

Καὶ ἀπὸ τότε κάθε νύχτα ἐκεῖ ψηλὰ

Φεγγόβολοι ἄντ' αὐτὰ τὰ λόγια τῆς φωτιᾶς,

Φεγγόβολοι αἰώνια

Καὶ ὅλες οἱ κατοπινὲς γενεές

Θάνατα λιάσουν ἀπ' τὰ ἐργόσια στὰ ἐργόσια

Καὶ θὰ διαβάσουνε τὰ λόγια τοῦρατου:

«Ἄρρη, σὲ ἀγαπῶ!»

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Σ. ΜΑΤΕΣΙΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Ο ΨΥΧΟΠΑΤΕΡΑΣ

(Ἴδε σελ. 76).

Βένιερος.—Ἄ, κύριε! οἰκονομικὰ καὶ φρόνησις, (διατρέμει τὰ μαγαζία) Πρῶτα νὰ μὴ τα πρῶτα ἐπειτα νὰ βάζετε ἀπὸ λίγο. Ἔχουμε ἀνάγκην μερικῶν οἰκονομικῶν συνδυασμῶν. Πολὺ βούτυρο, λίγο χαβιάρι, πολὺ τυρὶ, λίγο σαλάμι. Ἐν γένει ὅμως ἀπὸ ὅλα λίγο.

Γεῶργος.—Νὰ ἰδοῦμε πῶς θάλυθῇ αὐτὸ τὸ γεωμετρικὸν πρόβλημα.

Βένιερος.—(μὲ στόμφορ) Θὰ μιμηθῶμεν τὰς φιλέγγους καὶ προσεκτικὰς μελίσσας. Αὐταὶ ἔλυσαν τὸ δυσκολώτερον γεωμετρικὸν πρόβλημα. Δὲν εἶν' ἔτσι, γιὰτρέ;

Εὐτύχιος.—Ἐγὼ φοβοῦμαι μήπως μείνω κερφῆν. Οὐρανία.—Ἄ, ὄχι, ὄχι! ὁ μὴ ἐργαζόμενος καὶ τὰ λοιπὰ...

Γεῶργος.—Κυριολεπτικῶς ὅμως, ἐμεῖς θὰ ἐργασθῶμε, γιὰ νὰ φᾶνε οἱ ἄλλοι.

Ἀνθή.—Ὁὗ φᾶμε καὶ μεῖς!...

Βένιερος.—(πρὸς τὴν Ἀνθήν). Ἐ! σιωπή. Δουλεῖα!

(Ἐν τῷ μεταξῶν, ἐπὶ τὴν ὁδηγίαν τοῦ Βένιερος ἀρχίζουν τὴν ἐργασίαν, μετ' ἐνθουσίας, ὁλοῦν αὐτοῦσε, εἰς ἕν τραπέζι ἀκρινόν. Οἱ δίσκοι μὲ τὰ σάνδβιτε τοποθετοῦνται εἰς τὸ μπουφέ. Ἡ Φραντζέσκα πηγαισορχομένη στρώνει τὸ μισινὸ τραπέζι).

Βένιερος.—Παντελῆ! ἔ, Παντελῆ! φιλότερο νὰ κόψῃς τὸ τυρὶ.

Βάρλας.—Μὰ δὲν κόβεται φιλότερο; τί νὰ σου κάμω.

Βένιερος.—Ἄφησε δὲν ξέρεις; τὸ κόβω ἐγὼ. Ἄμὲ τὸ σαλάμι; Τί κομμάτες εἶν' αὐτές; Ὁὗ ἀδελφέ, ξένος πόνος ξέγδαρμα!

Γεῶργος.—Ἄν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνουν πειὸ τσιγαροχαρτοειδῆ κομμάτια ἀπ' αὐτὰ ποῦ κόβουμε!

Βένιερος.—Φέρε δῶ νὰ, ἔτσι... ἔτσι... ἔτσι... Καὶ τίς φραντζολίτσαις σὲ δυὸ σὰν ντομάτες, ἔτσι, ἔτσι, ἔτσι... Δὲν φθάνει ποῦ θὰ ἔλθουν νὰ διασκεδάσουν—καὶ ἴσως νὰ κερδίσουν,—μὴν θὰ τους χορτάσουμε καὶ ὅλα. Ἀπὸ λίγο τοὺς μασκαράδες, ἀπὸ λίγο! Γιὰ τὸνομα τοῦ Θεοῦ καὶ χάθηκα! (γελοῦν).

Γεῶργος.—Αὐτὴ ἡ φραντζόλα εἶνε μεγάλη; νὰ τὴν κόψω σὲ δυὸ;

Βένιερος.—Ἄφησε τώρα τὰ ἄστειλα...

Γεῶργος.—Δὲν ἀστειεύομαι. Νᾶξερα, μὲ τσομαῖ καὶ μὲ τυρὶ τουλουμισο, γίνονται καλὰ σάνδβιτε;

Βένιερος.—Σαχλὸς εἶσαι, Γεῶργε... Ἐλα δουλεῖα... Μὴν κᾶθεσθε, γιὰτί ἔτσι δὲν θὰ τελειώσωμε ἢ τὰ μεσάνυχτα. Καὶ σᾶς τὸ λέγω, ἂν δὲν πάρῃ τέλος αὐτὴ ἡ φασαρία, δὲν θὰ φᾶμε...

Βάρλας.—Μοῦ φαίνεται πῶς θᾶρθουν οἱ ξένοι ἄνηρωποι νὰ μᾶς βροῦν ἀκόμη νὰ φτιάνουμε σάνδβιτε!

(Πρῶτος ἀποχωρεῖ μὲ τρόπον ἕκ τῆς ἐργασίας ὁ Εὐτύχιος, ἀπᾶγων δὲο σάνδβιτε, τὰ ὅποια ἔρχεται νὰ φάγῃ ἐν ἡσυχίᾳ, καθημεροὶ παρὰ τὸ προσκήμιον. Μετ' ὀλίγον ἔρχεται πλησίον σου καὶ ἡ Ἀνθή, τρώγονσα ἐπίσης).

Ἀνθή.—(Πρὸς τὸν Εὐτύχιον) Ἐκουραστήκατε;

Εὐτύχιος.—Βερέθηκα. Ἐσὺ;

Ἀνθή.—Ἐγὼ ἐτελειώσα τὸ βούτυρο καὶ τὸ χαβιάρι ποῦ μου ἔδωκαν καὶ ἡσύχασα.

Εὐτύχιος.—Κάτι γρήγορα.

Ἀνθή.—Ἐφαγα περισσότερο ἀπὸ τὸ μισό. Στ! (γελοῦν).

Εὐτύχιος.—Πήγαινε νὰ σου δώσουν κι' ἄλλο.

Ἀνθή.—Ἦστερα; τώρα θέλω κάτι νὰ σᾶς πῶ.

Εὐτύχιος.—Λυ!

Εὐτύχιος.—(Τὴν παρατηρεῖ ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐκπληκτος). Ἐτσι αἶ;

Ἀνθή.—Ἄμ! τί νομίζετε; Μὲ ἀγαπᾷ ὁ θεὸς μου ἔμεινα. Καὶ νὰ ἰδῆτε ποῦ τὸ ἔχει κρυφά. Γιὰτί μὴδὲς ἀκούσῃ βήματα νὰ πλησιάζῃ κανένας, τὰ νᾶκούσῃ στὴν ἄλλη κάμρα, μὲ πετᾷ ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του καὶ σηκώνεται...

Ἀνθή.—Ἀλήθεια ἡ Τύχη εἶνε τυφλή;

Εὐτύχιος.—Βέβαια. Αὐτὸ ἤθελες νὰ μου πῆς;

Ἀνθή.—Ναί, καὶ κάτι ἄλλο. Ξεύρετε σᾶς πῶς μπορείτε νὰ τὴν κάμετε τὴν Τύχη νὰ ἔλθῃ κατ' εὐθείαν σὲ σᾶς;

Εὐτύχιος.—Ὁὗ.

Ἀνθή.—Βλέπετε; ὁ θεὸς Λεωνίδας ξέρει. Μὲ μιὰ κερπίτσα κάνει ἕνα σημαδάκι στὸ χαρτί καὶ φέρρο μπροστὰ τοῦ ἡ Τύχη.

Εὐτύχιος.—Στ! σῶπα γιὰ τὸ Θεὸ (τῆς σκεπάζει τὸ στόμα). Σιγά... Τί εἶπες; (ὁ διάλογος τῶν ἐξακολουθεῖ χαμηλοφῶως).

Βένιερος.—Ἀπὸ λίγο τοὺς μασκαράδες! 30 δραχμῆς ἢ ὀκτὸ τὸ χαβιάρι, ὅποιος χριστιανὸς τὸ πιστεύει!...

Γεῶργος.—Καὶ τί χαβιάρι!

Βένιερος.—Δὲν ἀρέσει τοῦ λόγου σου;—Ἄ Παντελῆ, θὰ τα χαλάσουμε. Ἄρχισες πάλι τίς γεννηκιοδωρίες. Καὶ σὺ, κυρία Βένιερη, ὄχι τόσῳ πλούσιος τὰ ἐλέη σου.

Οὐρανία.—Ὅπου λαλοῦν πολλοὶ πετεινοί...

Γεῶργος.—Ἄργουν νὰ φᾶνε.

Θεὸνα.—Νᾶξερα γιὰτί ἔχει τρύπες τὸ τυρὶ; (Ἡ ἐργασία ἐξακολουθεῖ ἐνθῶως).

Εὐτύχιος.—(Πρὸς τὴν Ἀνθήν, σιγά). Νὰ μου κάμῃς τὴ χάρι αὐτὸ νὰ μὴ το ξαναπῆς... σὲ κανένα ἀπολύτως.

Ἀνθή.—Μὰ γιὰτί, εἶνε κανένα κακό;

Εὐτύχιος.—Νὰ σε πῶ τὸν ἀγαπᾷς τὸν θεὸ σου;

Ἀνθή.—Ὁ, πολὺ.

Εὐτύχιος.—Θέλεις νὰ του κάμῃς κακό;

Ἀνθή.—Ἐγὼ, ποτέ!

Εὐτύχιος.—Ἐ, λοιπὸν αὐτὸ νὰ μὴ το ξαναπῆς. Γιὰτί ἂν το μάθῃ κανεὶς, ὁ θεὸς σου θὰ πάθῃ μεγάλο κακό.

Ἀνθή.—Ἀλήθεια; ὦ κύριε Εὐτύχιε! σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ ποῦ μοῦ το εἶπατε. Δὲν θὰ το πῶ σὲ κανένα, σὲ κανένα, σὲ κανένα...

Εὐτύχιος.—Μεράδα...

Ἀνθή.—Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πάθῃ κακό ὁ θεὸς μου. Ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ τὸν θεὸ μου.

Εὐτύχιος.—Δὲν ἀμφισβᾶλλω.

Ἀνθή.—Νὰ ἠξεύρατε τί καλὸς ποῦ εἶνε! Καὶ μάγαπᾷ; Ὁ, πῶς μάγαπᾷ! Ὅταν εἴμεθα οἱ δυὸ μᾶς, εἶνε ἀδύνατο νὰ μὴ με πάρῃ στὴν ἀγκαλιά του, νὰ με κληθῇ στὰ γόνατά του, νὰ με φιλήσῃ—νὰ με φιλήσῃ, νὰ με χαιδέψῃ—νὰ με χαιδέψῃ, σὰ νὰ ἤμουν μπεμπέ.

Εὐτύχιος.—(Τὴν παρατηρεῖ ἐπὶ μάλλον καὶ μάλλον ἐκπληκτος). Ἐτσι αἶ;

Ἀνθή.—Ἄμ! τί νομίζετε; Μὲ ἀγαπᾷ ὁ θεὸς μου ἔμεινα. Καὶ νὰ ἰδῆτε ποῦ τὸ ἔχει κρυφά. Γιὰτί μὴδὲς ἀκούσῃ βήματα νὰ πλησιάζῃ κανένας, τὰ νᾶκούσῃ στὴν ἄλλη κάμρα, μὲ πετᾷ ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά του καὶ σηκώνεται...

Εὐτύχιος.—*Ἄ!* Δυστυχία!
 Ἀνθή.—*Ναί*, φροβῶται νὰ μὴ τον ἰδοῦν καὶ ζηλεύσουν τὰ δέλεφρα μου, γιατί ἐμένα μὲ ἀγαπᾷ πολὺ περισσότερο. Ἄ, ἐγὼ τὸ ἐκπᾶλαθα... Ἐ, δὲν εἶνε γι' αὐτό;

Εὐτύχιος.—(μετὰ τινα σιγήν). Θὰ μου κάμης καὶ μίαν ἄλλη χάρι.

Ἀνθή.—*Ὅ, τι θέλετε.*

Εὐτύχιος.—*Καὶ αὐτὸ νὰ μὴ τὸ πῆς σὲ κανένα.*

Ἀνθή.—*Μὴπως θὰ ἔκανα πάλι κακὸ τοῦ θειοῦ μου;*

Εὐτύχιος.—*Μεγάλο, πολὺ μεγάλο κακὸ.*

Ἀνθή.—*Ἐ μὲ κοροϊδεύετε!* (ἐγείρεται) *Γιὰ πολὺ παιδί πειὰ μὲ πέρνετε, κύριε Εὐτύχιε! Σιγὰ-σιγὰ θὰ μου πῆτε νὰ ράψω τὸ στόμα μου καὶ νὰ μὴ μιλῶ γὰρ...* (Ἀπομακρύνεται ἀποτόμως τρώγονσα).

Εὐτύχιος.—*Θὰ ἦταν τὸ καλλίτερο ποῦ εἶχες νὰ κάμης, παιδί μου, σὲ ὅλη σου τὴ ζωὴ!* (Μένει μόνος πο.ῖν σκεπτικὸς, τίπτων ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸν μηρὸν διὰ τῆς παλάμης. Ἐν τῷ μεταξὺ οἱ ἄλλοι παρανοῶν τὴν ἐργασίαν καὶ ἀπομακρύνονται ἕνας-ἕνας, ἄλλος μὲ δύο καὶ ἄλλος μὲ τρία σάνδβιτς καὶ διασπείρονται ἐδῶ κ' ἐκεῖ τρώγοντες. Μόνος ὁ Βένιερος ἐξακολουθεῖ τὴν ἐργασίαν του ἀποροσημέρος. Οἱ ἄλλοι τὸν βλέπουν γε.ῶντες σιγηλῶς).

Βένιερος.—(Ἐξαίρτης ἐννοῶν τὴν ἐγκατάλειψιν). *Βρὲ σεῖς; ποῦ εἰσθε καλέ; Μπᾶ!* (ἐκρήγνυται εἰς γέ.ῶτας). *Μωρὲ μπράβο!... Τόσφ γρήγορα ἀποστάσατε; Τί κάνετε ἐκεῖ; Τρώτε; Ὅλοι τρώτε;!*

Γεώργος.—*Τί, χάρισμα θὰ ἐδουλεύαμε;*

Εὐτύχιος.—(στρεφόμενος, χωρὶς νὰ γε.ῶ). *Κάθε δόσις ἔχει τὴν ἀναπόδοσιν.*

Βένιερος.—*Ἦ, δυστυχία μου! Πᾶνε τὰ σάνδβιτς. Ὠραία, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἐλύσατε τὸ γεωμετρικὸν πρόβλημα!*

Οὐρανία.—*Εἶδατε;*

Βένιερος.—*Μωρὲ τί ἐγκατάλειψις εἶνε αὐτή; Οὔτε ἡ γυναικί μου δὲν ἔμεινε στὸ πλευρό μου.*

Θεώννη.—*Ἀπεργία!*

Βένιερος (μυοδόμενος). *Ἀπεργία!... Τοῦ λόγου σου λοιπὸν ἦσαν ὁ ἀρχηγός;*

Θεώννη.—*Ναί.*

Οὐρανία.—*Ὅχι! ὁ κύριος Εὐτύχιος ἀπεχώρησε πρῶτος.*

Γεώργος.—*Καὶ μὲ ἀρετὴν προμήθειαν. (Ὁ Εὐτύχιος ἐγείρεται καὶ πλησιάζει).*

Βένιερος.—*Ἄ, γιατίρὲ!... δὲν ἦτο διόλου πρακτικὴ ἡ ἰδέα μου. Ἐσεῖς ἠθέλατε νὰ παραγεμίσετε τὸ στόμα σας (δεικνύει τὴν ἐστρωμένην τράπεζαν) κ' ἐγὼ σὰς ἔβαλα νὰ παραγεμίσητε τὸ ψωμί. Ἐράγατε τὸ διπλό ἀπ' ὅ,τι θὰ ἐσπαταλοῦσε ἡ Φραντζέσκα. (Πρὸς τὴν Φραντζέσκαν). Φραντζέσκα, πάρτα, παιδί μου, ἀπὸ δῶ καὶ πήγαινε νὰ τὰ ἀποτελειώσης—καὶ ὄχι νὰ τὰ φᾶς!*

Φραντζέσκα.—(ἀπάγουσα τοὺς δίσκους). *Αὐτὴ εἶνε δουλειὰ τῆς ὑπηρετίας. Γιατί νὰ βάλετε ἄλλους; νὰ σὰς τὴν κάμουν; Ἐγὼ τὰ ἤξευρα, μὰ τί νὰ πῶ; (ἐξέρχεται).*

Ὅλοι.—*Μπράβο, Φραντζέσκα! πὲς τοῦ τα. (γε.ῶν, μὴδὲ τοῦ Βένιερος ἐξαιρουμένου).*

Βένιερος.—*Ἐλάτε τώρα νὰ φᾶμε νὰ τελειώνη.*

Γεώργος.—*Κι' ἄλλα; (Κάθηται περὶ τὴν τράπεζαν, ἐκτὸς τοῦ Βάρλα, ἀναλαμβάνοντος τὴν ἐφημερίδα).*

Βένιερος.—*Ἐλα, Παντελῆ, κάθισε.*

Βάρλας.—*Φᾶτε, φᾶτε, ἐγὼ δὲν πεινώ.*

Βένιερος.—*Βέβαια, ποιὸς τὸ ζέρει πόσο χαδιάρη ἐμπούκωσες! Γιατίρὲ, τὸ πιάτο σου.*

Εὐτύχιος.—*Εὐχαριστῶ δὲν πεινώ.*

Βένιερος.—*Μὰ καλὰ, σὺ χαλοῦσες τὸν κόσμο πῶς πεινᾷς.*

Εὐτύχιος.—*Μοῦ κόπηκε ἡ ὄρεξις.*

Βένιερος.—*Καλὰ. Γεώργο, θέλεις κρέας;*

Γεώργος.—*Εὐχαριστῶ θὰ τσιμπήσω μόνον.*

Βένιερος.—*Καὶ σὺ δὲν πεινᾷς!—Οὐρανία;*

Οὐρανία.—*Οὔτε ἐγὼ.*

Βένιερος.—*Ἀνθή, φέρε!*

Ἀνθή.—*Ὅχι, ἐγὼ θὰ φάγω μόνον λίγο σπανάκι.*

Βένιερος.—*Ἐλα, Θεώννη.*

Θεώννη.—*Ἄμ δὲν θὰ φάγω τώρα αὐτὰ τὰ πετοῖα!*

Βένιερος.—*Χμ! Φάε κ' οὐ μ' ἀρε κ' ἐλ ἡ ἐς ἐγείνη ἡ δουλειά! Ἄς φάγω λοιπὸν ἐγὼ ποῦ δὲν ἐφαγα. (Τρώγει ἀπλήστως, ἐνῶ οἱ ἄλλοι μόλις τσιμποῦν).*

Βάρλας.—*Μπᾶ! ἐδῶ ἡ ἐφημερίδα ἔχει ἕνα ἄρθρον ἀπὸ τὸν «Κήρυκα τῆς Νέας Ὑόρκης».*

Βένιερος.—*Ἐ, μὰς ἐνδιαφέρει;*

Βάρλας.—*Ὀλίγον τι εἰς τὸ τέλος. Ἀναφέρει μερικὰς «σχολαζούσας κληρονομίας» εἰς τὴν Ἀμερικὴν, κολοσιαικὰς, καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων καὶ τὴν ἰδικὴν μας. Ἀλλὰ εἶνε, καθὼς βλέπω, γεμάτο ἀνακρίθειαις.*

Οὐρανία.—*Τί λέει;*

Γεώργος.—*Τί λέει;*

Βάρλας.—*Ὁ Λάζαρος ἦτο Ἕλληνας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν (κάθε ἄλλο!) ἀφῆκε δὲ περιουσίαν ἐνὸς ἐκατομμυρίου δολαρίων (μάλιστα!) τὴν ὁποίαν κηδεμονεύει ὁ ἐν Νέξ Ὑόρκη Πράκτωρ τῆς Ἑλλάδος.*

Βένιερος.—*Ἐδῶ ἐπρόκοψε!*

Βάρλας.—*Πραγματὸν νὰ ἰδῆς: «Μετὰ μακρὰν ἀγνοίαν ἀπεκαλύφθη τελευταῖον ὅτι οἱ μόνον συγγενεῖς τοῦ Λάζαρος αὐτοῦ, εἶνε δύο τοῦ ἀνεψιοῦ, ὀνομαζόμενοι Ἀγγελόπουλοι...»*

Οὐρανία.—*Ὅχι δὲ! ποῦ εἶνε; ποῦ εἶνε; (Ἐγείρεται μετὰ τοῦ Γεώργου καὶ πλησιάζουν τὸν Βάρλα).*

Βάρλας.—*Ναί: «Ἀγγελόπουλοι... διακείμενοι ἐν Σύρῳ καὶ ἀποκατεστημένοι λαμπρῶς.»*

Θεώννη.—*Παρκαθίθει.*

Βάρλας.—*Τὴν περιουσίαν αὐτὴν διεκδικεῖ ὁμοῦ καὶ τὶς Λεωνίδας Βένιερος...»*

Βένιερος.—*Μπᾶ!*

Βάρλας.—*Ἀκουσε: «τραπεζίτης ἐν Ἀθήναις, ὁ ὁποῖος ἐκίνησε δίκην κατὰ τῶν ἀδελφῶν Ἀγγελόπουλων.»*

Βένιερος.—*Ἐγὼ;!* (Γε.ῶν).

Βάρλας.—*Ἐδῶ ὁ μεταφραστὴς ἔχει βάλει ἕνα ἐρωτηματικόν. «Ἐν τούτοις λέγεται ὅτι πρὸ ἐτῶν εἶχε νυμφευθῆ μίαν Ἰταλίδα, μεθ' ἧς ἀπέκτησεν υἱόν. Ἀλλὰ τὰ δύο αὐτὰ πρόσωπα, καὶ ἂν ποτε ὑπῆρξαν εἰς τὸν κόσμον, ἐξηρανόθησαν καθολοκληρίαν.»*

Οὐρανία.— } (Ἐπανακαθήμενοι). *Μωρὲ πληροφορίαι!*

Γεώργος.— } *Μωρὲ πληροφορίαι!*

Βένιερος.—*ἴσως νὰ λέγεται τίποτε τέτοιο στὴν Ἀμερικὴ.*

Βάρλας.—*Καλὲ δὲν βραβεύει! Εἶνε γεγονὸς πλέον ὅτι ὁ Λάζαρος δὲν εἶχε νυμφευθῆ ποτέ.*

Βένιερος.—*Αὐτὸ τὸ ἐγκλημα τοῦλάχιστον δὲν το διέπραζεν εἰς τὴν ζωὴν του.*

Γεώργος.—*Ἐγκλημα ἐναντίον μας, δηλαδὴ.*

Βένιερος.—*Καὶ ἐναντίον τοῦ ἐαυτοῦ του!*

Γεώργος.—*Φαντασθῆτε ὁμοῦ νὰ εἶνε ἀλήθεια κ' ἐκεῖ ποῦ θὰ πάω στὴ Νέξ Ὑόρκη, νὰ ξεφυτρώσουν ἐξάρνα μπροστὰ μου ἡ Φράγκα μὲ τὸ Φραγκόπουλο. (γε.ῶν).*

Βένιερος.—*Τότε νὰ ἰδῶ τίς εὐφυλογίαις σου.*

Γεώργος.—*Τί; τὸ γελᾶτε;*

Βένιερος.—*Διόλου, τίποτε δὲν εἶνε ἀδύνατον (φρονάζει ἀ.ῶν) Ἄ! ἐδάγκασα τὴ γλώσσά μου.*

Γεώργος.—*Θὰ τοὺς δολοφονήσω καὶ τοὺς δύο.*

Βένιερος.—*Μάτις μου ἀπὸ κείνους εἰσα!*

Ἀνθή.—*Γεωργό μου, νὰ σε χαρῶ, νὰ μὴ τοὺς δολοφονήσης!*

Γεώργος.—*Ἐ, ἄς εἶνε, ἔχε χάρι!*

Οὐρανία.—*Ἦ, μακάρι νὰ ἦταν ἀληθινό. (Ἐγείρεται).*

Βένιερος.—*Ἐτσι, ἔ; Για νὰ μείνω μὲ τὸν τίτλο τοῦ Ψυχοπατῆρα!*

Οὐρανία.—(γε.ῶσα) *Τίτλος ἀκριβοπληρωμένος.—Πηγαίνω λιγάνι νὰ σιγασθῶ. Ἐλα καὶ σὺ, Ἀνθή. (Ἐξέρχονται καὶ αἱ δύο διὰ τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ θύρας). (Ἀκολουθεῖ).*

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

Τὸ μέλλον τῆς λευκῆς φυλῆς.

Ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη δὲν ἀπαξιοῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ ἐπασχολῆται καὶ περὶ τοῦ μελλοντοῦς μας καὶ αἰ προσητεῖται τῆς, διὰ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸν παλαιὸν ὄρον, ἀνήθησαν πράγματι εἰς τὸ ὕψος νέας μεθόδου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἔργων, τὰ

ὅποια πραγματεύονται περὶ ἐκείνων τὰ ὅποια ἡμεῖς δὲν θὰ προφθάσωμεν νὰ τὰ ἴδωμεν ποτέ, νύξηθη καταπληκτικῶς. Αἱ θετικαὶ ἐπιστήμαι, ἡ ἀνθρωπολογία καὶ κοινωνιολογία μεταξὺ ἄλλων, ἐρριψαν ἄπλετον φῶς ἐπὶ πολλῶν σπουδαιωτάτων ζητημάτων, γενικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ὁ Πῆρσον πρῶτος ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸ τριῶν ἐτῶν ἔθεσεν τὸ περὶ τοῦ μελλοντοῦ τῆς φυλῆς μας ζήτημα καὶ τὸ ἐπραγματεύθη ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀκριβοῦς ἐπιστημοσύνης, ἀλλὰ κατελήξεν εἰς λίαν ἀπαισιόδοξα δι' ἡμᾶς συμπεράσματα. Εὐτυχῶς αἰ νεώτεροι θεωροῦν τοῦ Φουγιέ εἶναι μᾶλλον καθησυχαστικὰ. Ἀποφαίνεται δηλ. ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον τίποτε δὲν θὰ γίνεταί ἄνευ ἡμῶν, καὶ ἡ τύχη μας ἐξαρτᾶται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν νοημοσύνην, τὴν ἐπιστήμην, τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἠθικότητά μας. Ἰδοῦ πῶς σκέπτεται περίου:

Ἄν καὶ τὸ ζήτημα τῆς φυσικῆς ἀρχῆς τὴν ἀνθρωπότητος δικτελεῖ εἰσεῖτι ἐκκρεμῆς, καθὼς καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς τῶν φυλῶν, τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ παραδεχθῶμεν τὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους. Ἀδίκως οἱ ἀνθρωπολόγοι δὲν θέλουσι νὰ παραδεχθῶσι καμίας οὐσιώδη διαφορὰν μεταξὺ ζώου καὶ ἀνθρώπου, ἐνῶ καταρθώνουσι ν' ἀνεύρουν τόσας προκειμένου ν' ἀποδείξουν τὴν ἐνότητα τῶν φυλῶν. Μάστιζ ζήτουσιν νὰ βαθύνουν τὴν τάσσαν ἥτις δῆθεν χωρίζει τὸν νήρητα ἀπὸ τὸν λευκόν, ἐν εἶδος ἀνθρωπίνης ψυχῆς θὰ ὑφίσταται πάντοτε. Καθόσον ἀνερχόμεθα ἐν τῇ ἱστορίᾳ θὰ εὐρωμεν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὰ αὐτὰ πρωτογενῆ ἐπιτηδεύματα ἀσχολουμένων, χειριζομένων τὰ ἴδια ἐργαλεῖα, ἔχοντας τὰ αὐτὰ ἔθιμα, τὰς ἴδιαις πίστεις. Ἡ ψυχολογία τῶν φυλῶν δύνανται ν' ἀνασυστήσῃ κατὰ ταῦτα τὸν θεμελιώδη χαρακτήρα τοῦ κατὰ φύσιν ἀνθρώπου· τὰ οὐσιώδη ταῦτα χαρακτηριστικὰ εἶναι: ἡ ἰδικιτέρα κατασκευὴ τοῦ κρανίου, τὰ προεξέχοντα τῶς τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ πρὸς τὰ ἐμπρὸς φερομένη γνάθος, βραχεῖς κνήμαι ἄνευ ἀνεπτυγμένης γαστρονομίας· ἀντιπᾶσης γλώσσης, χειρονομία, κραυγαί, ἐπιφανήσεις αὐτόματοι ἢ ἐκούσιοι. Ἡ γλώσσα, καθὼς ἴσως καὶ ἡ νόησις, εἶναι ἰκανότητες ἐπίκτητοι. Σήμερον ἀνάμνη οἱ Βασκίμάνοι ἐν τῷ σῴτε: δὲν δύνανται νὰ συνεννοηθῶσι μεταξὺ τῶν, διότι παρ' αὐτοῖς ἡ χειρονομία εἶναι σχεδὸν πάντοτε ἀπαραίτητον συμπλήρωμα τοῦ λόγου.

Τὸ νήπιον καὶ ὁ σημερινὸς ἄγριος μᾶς δίδουν ὅπως οὖν ποῖαν τινα ἰδέαν περὶ τοῦ προϊστορικοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄγριος ὅταν δὲν ἔχει σπουδαίαν ἀφορμὴν νὰ συγκατήσῃ τὸν ἐαυτὸν του, γελᾷ, κλαίει χειρονομεῖ, κινεῖ ὅλα του τὰ μέλη, ἀδιαφόρως καθὼς τὸ νήπιον καὶ ὁ πίθηκος, εἶναι κατὰ βάθος μιμητικὸς. Οἱ αὐστραλοὶ καὶ πολλοὶ νέγροι τῆς Ἀφρικῆς ἐπαναλαμβάνουν ὅλας τὰς κινήσεις καὶ τὰς χειρονομίας τοῦ συνδιαλεγόμενου μετ' αὐτῶν, καθόσον ἐκεῖνος ὁμιλεῖ. Δὲν ἔχουν τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν περὶ

βελτιώσεως τῆς θέσεως των. Οἱ Βοσχυμάνοι, Παπούκι καὶ Ὁτεντότοι δὲν δύνανται ν' ἀοιμηθῶσι πέραν των πέντε· ἄλλοι οὔτε πέραν τοῦ δύο ἢ τρία.

Φυσιολογικῶς ὁ πρωτογενὴς ἄνθρωπος ἦτο μᾶλλον κερποφάγος ἢ σακοφάγος· ἦτο λοιπὸν, συμφωνῶν πρὸς τὴν παλαιότεραν ὑπόθεσιν τοῦ Δαρβίνου, ἡμερὸς μᾶλλον καὶ ἥπιος· μερικαὶ συνήθειαι αἰτινες μᾶς φαίνονται φρικώδεις εἶναι συνέπειαι αἰσθημάτων ὅχι βδελυρῶν πάντοτε. Τρώγουσιν αἶφνης τοὺς γονεῖς των οἱ Καπαράχοι διὰ νὰ τοὺς δώσουν, καθὼς λέγουσιν, τάφον ἀντάξιον αὐτῶν τρώγουσι τοὺς φίλους των, διὰ «ν' ἀφομοιώσουν τὰς καλὰς αὐτῶν ιδιότητας».

Ἡ ἀρχικὴ αὐτὴ ἐνόησις καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἥτις ἰδίᾳ γίνεταί ἐκφανῆς εἰς τὰς μυθολογίας καὶ τὰ θρησκευτικὰ ἔθιμα, διεσπάρθη διὰ τῆς ἐπιλογῆς καὶ τῆς κληρονομικότητος προπάντων. Καὶ ὅπωςδήποτε αἱ φυλαὶ σήμερον εὐρίσκονται χωρισμέναι δι' ἀκριθῶν γνωρισμάτων καὶ εἰς διαφωτάτην κλίμακα ἀναπτύξεως, τῆς ὁποίας τὴν κορυφὴν κατέχουν οἱ λευκοί. Οἱ πλείστοι φρονοῦν ὅτι καὶ αἱ κατώτεροι φυλαὶ διὰ τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἐπιμιξίας τοῦ αἵματος δύνανται σημειωδῶς νὰ μεταβληθῶσι. Ἀλλὰ ἡ ἀγωγή ἔχει βεβίως τὰ ὅρια τῆς καὶ δὲν παρουσάζει τὰ ποτελέσματά της παρά μόνον μετὰ πᾶρον ἀκετοῦ ἀριθμοῦ γενεῶν. Τὸ τέκνον φυλῆς ἀμυρόφωτον εἶναι ἠναγκασμένον νὰ μάθῃ τὸ πᾶν ἐξ ὑπαρχῆς, ἐκεῖ ὅπου τὸ τῆς πολιτισμένης δὲν κάμνει ἄλλο παρά νὰ ἀναμιγρῶσκειται. Καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ μεθ' ὅλας τὰς μεγαλυτέρας προσπαθείας ἢ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἀπολιτίστων λαῶν σταματᾷ ἀφοῦ φθάσῃ ἐν ὀρισμένον σταθμόν. Κατορθοῦσι εὐκόλως νὰ προσοικειωθῶσι μετὰ τὴν πρώτην μόρφωσιν, διότι αὐτὴ ἀπευθύνεται εἰς τὴν ἐποπτικὴν ἐκείνην δύναμιν, ἥτις εἶναι τόσον συγγενῆς τοῦ ἐνστικτοῦ ἄλλ' αὕτη εἶναι κοινὴ κληρονομία πάντων τῶν ἀνθρωπίνων φυλῶν. Τὸ περικότερον ἀπεναντίας, ἀπαιτεῖ ἐγκεφάλους διαπεπλασμένους ἤδη ὑπὸ σειρᾶς αἰώνων καὶ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κοινωνικῆς ἐπιλογῆς.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς μεταξύ διαφορῶν φυλῶν συνδυασμούς, πράγματι τὰ ἀποτελέσματά των εἶναι καταφανέστερα παρά μεταξύ τῶν μεικρωμένων ἀτόμων. Τὸ ὑποδεέστερον μέλος τοῦ συνδυασμοῦ ἀποκτᾷ πλεονεκτήματα τὰ ὅποια δὲν εἶχεν, ἀρκεῖ ἢ ἀνάμιξις αὕτη νὰ μὴ γίνεταί μεταξύ πολὺ ἀνομοίων φυλῶν διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, καθὼς ἤδη παρετήρησεν ὁ Δαρβίνος, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος τῆς ἀναδρομῆς καὶ τῆς ὑπιστομωρῆσεως, ὅστις ἀνάγει εἰς τὴν ἐπιφανέειαν ιδιότητος ὑποδεεστερας ἐκλειψάσας ἤδη ἀπὸ πολλῶν γενεῶν· εἰς αὐτὴν τὴν ἀφορμὴν ἀποδίδουσι πολλοὶ τὴν παραχρῆμα ὑπαρχῶν των ἰσπανοαμερικανικῶν δημοκρατιῶν.

Καὶ τοιοῦτον μὲν εἶναι τὸ παρελθόν καὶ τὸ

ἐνεστὼς τῶν φυλῶν· ἀλλὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ μέλλον αὐτῶν; Οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι οἱ λευκοὶ θὰ ἐπιτύχωσι τέλος τὴν παντελῆ τοῦ κόσμου ἐπικυριαρχίαν, καὶ θὰ ἐπικρατήσωσιν, εἰς βῆρος τῶν μαζῶν καὶ τῶν κερτῶν. Οἱ ἀπαισιοδοξότεροι ὅμως, μ' ὄλον ὅτι δὲν ἀρνοῦνται ὅτι αἱ ὑποδεεστεραι φυλαὶ ἀφανίζονται πρὸ τῶν λευκῶν, ἐπιμένουσιν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο προκατεῖται μόνον εἰς τὰ εὐκρατῆ κλίματα· ἐνὼ ὅλως τὸ ἐναντίον συμβαίνει εἰς τὰς τροπικὰς χώρας. Ἐνταῦθα τὸ αἷμα τῶν λευκῶν ἀτροφεῖ, τὰ νεύρα φθείρονται καὶ ὁ ἐγκλιματισμὸς καθίσταται ἀδύνατος· καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον αἱ χῶραι αἰτινες εἰς τὸ μέλλον θὰ εἶναι ἀνοικταὶ διὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν ἐποικίαν εἶναι στενωτάτα περιορισμέναι. Ἐνὼ τὸ μέγιστον μέρος τῆς γῆς εἶναι ἀνοικτὸν διὰ τοὺς χρωματιστοὺς λαοὺς, διὰ τοὺς Σίνες τῆς Ἀσίας καὶ τοὺς Νέγρους τῆς Ἀφρικῆς, οἵτινες διὰ τῆς «κτικνωδούς ἰσχύος τοῦ ἀριθμοῦ» θ' ἀπορροφήσονται καὶ θὰ καταβροχθίσωσι τὴν μειονότητα τῶν λευκῶν, δαλαδῆ τὰ ἐξοχώτερα στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπότητος.

Κατὰ τῆς τοιαύτης ἀπαισιοδοξίας, τὴν ὁποίαν εὐρίσκει ὅπωςδήποτε ὑπερβολικὴν, ἐπάγει ὁ Φουγιέ τὸ ἀκόλουθον συμπέρασμα: Δυνάμεθα νὰ νικήσωμεν τὸ θάρος μας, διότι τὸ ζήτημα τῶν φυλῶν μέλλει ἂν δὲν ἀπατώμεθα, νὰ προσκροσθῆ εἰς τὸ ἐξῆς δίλημμα. Ἐἴτε αἱ χρωματισταὶ φυλαὶ θὰ προσεγγίσωσιν ἀκούοντως πρὸς τὴν λευκὴν, ὑπὸ φυσιολογικὴν ἐποψίν, οὕτως ὅστε ἡ διὰ συνδυασμοῦ ἀνάμιξις αὐτῶν νὰ παρασχη μῆσον τύπον τελειοποιήσιμον. Ἐἴτε, ἀπεναντίας, ἡ ἀδυσσας θὰ προδῆναι ἀξάνουσα μεταξύ τῶν λευκῶν καὶ τῶν ἄλλων φυλῶν. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ λευκὴ φυλὴ θὰ καταστῆ πολλῶν ἄλλων ἐτι ὑπερέτα. Καὶ μάτην τότε θὰ μᾶς ἀπειλοῦσιν οἱ κίτρινοι καὶ οἱ μαῦροι. Ἡ λευκὴ φυλὴ θὰ εὐρῆ εἰς τὴν ἐπιστήμην τῆς ἐπικουρῆμα ἱκανὸν νὰ ἰσορροπήσῃ πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ ἀριθμοῦ. Θὰ παραμείνῃ τὸ διαρκές ἄθος τῆς ἀνθρωπότητος, ἀκαταμάχητον καὶ σεβαστόν, μεθ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου προφητείας τῶν ἀπαισιοδοξῶν!

I.

H. ARDEL

ΚΑΡΔΙΑ ΣΚΕΠΤΙΚΙΣΤΟΥ

(*Ἴδε σελ. 79).

Ὅμως διετῆρει τρομακτικὴν ἡρεμίαν, ὅρθῃ ἐμπρὸς εἰς τὴν γαίαν Βέσσην, ἡ ὁποία τὴν ἐβλεπε μετ' ὄφρος ἀπελπιστικόν, καὶ εἶπε μόνον μετ' ὄφρονος παραπνευτικῆς:

— Ἀφῆσέ με τόρα...

— ὦ! λαῖδου Λίλιαν, διατὶ νὰ ὀμιλήσω; διατὶ νὰ με ρωτήσῃς ἔτσι ξαφνικᾶ.

— Σήμερα ἡ αὐριον θὰ τὰ μάθαινα ὅλα, ζανταί-πεν πάλιν ἡ Λίλιαν. Ἀφῆσέ με... θέλω νὰ εἶμαι μονάχη.

Καὶ τὸ ὄφρος τῆς ἦτο τόσον ἀπόλυτον καὶ τόσον θλιβερόν, ὅστε βραδέως ἡ πτωχὴ γαίαν ἐξῆλθε χωρὶς νὰ τομηθῆ νὰ προσθέσῃ λέξιν.

Ἡ Λίλιαν τὴν παρετήρει ἀναχωροῦσαν καὶ ἐμάζευσεν ὅλην τὴν δύναμίν της διὰ νὰ μὴ προδώσῃ τὴν ὀδύνην ποῦ τὴν συνέτριβε. Ἀλλ' ὅταν τέλος ἐμεινε μόνη, ἐπέσεν ἐξηνητλημένη ἐπὶ μιᾶς ἑδρας, ἐκρυψε τὸ πρόσωπόν της μέσα εἰς τὰ χέρια της καὶ λυγμὸς βαρὺς ἐξῆλθεν ἀπὸ τὰ στήθη της.

— Θεέ μου, Θεέ μου, εἶναι πολὺ σκληρόν! νὰ χωρισθῶ ἀπὸ ἐκείνον!

Ὅστε δὲν τὴν ἠπάτησεν ἡ ἀμυδρά ἐκείνη προκί-σθησις, ποῦ τὴν εἶχεν ὠθήσῃ νὰ ἐξετάσῃ τὴν Βέσσην... Τόρα, ποῦ τὸ φῶς ἦτο τέλειον, ἀνεμιμήσατο χίλια περιστατικὰ, λέξεις ποῦ τυχαίως ἤκουσεν ἄλλοτε, καὶ τῶν ὁποίων τόρα καταλάμβανε παραπολὺ τὴν σημασίαν... Κάθε λεπτόν ποῦ ἐπεροῦσε ἔφερον εἰς τὴν μνήμην της νέαν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας τῶν ἀποκαλύψεων τῆς Βέσσης. Ἄ! διατὶ νὰ τὰς ἀκούσῃ, αὐτὰς ποῦ τὴν ἐχώριζαν ἀμετακλήτως ἀπὸ τὸν Ροβέρτον!... Χωρὶς διαταγμὸν, χωρὶς οἶκτον διὰ τὸν ἑαυτὸν της, ἔκρινε πῶς δὲν ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῆται μνηστὴς του. Ἐκείνος ἐζήτησε διὰ γυναίκα του τὴν ἀνεψιᾶν τῆς λαίδου Ἐθας, ἀπόγονον οἰκογενείας παλαιᾶς, τιμημένης καὶ σεβαστῆς· ἀλλ' ὄχι τὴν κόρην ἀνθρώπου δημοσία ἀτιμασθέντος. Πᾶσα ἔνωσις μεταξύ των ἦτο ἀδύνατος, ἀδύνατος!...

Πρῶτη ἔπρεπεν αὕτη νὰ προκαλέσῃ τὴν ῥῆξιν μεταξύ των, ἀφοῦ ἦτο πλέον ἀναπόφευκτος. Καλύτερον ἤξιζεν ἀδιάφορον ποῖα ὀδύνη, παρά νὰ τὸν ἰδῆ αὕτη ἀποσυρόμενον μόνον του. Νάναχωρήσῃ, ἔπρεπε νάναχωρήσῃ πρὶν ἐπανέλθῃ ἐκείνος· διότι ἂν τὴν ἠρώτα, δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν διπλὴν ἐξέτασιν, τῶν χειλέων του καὶ τοῦ βλέμματός του!... Ἀλλὰ τί λόγον, ποῖαν πρόσφασιν νὰ εὐρῆ, διὰ νὰ μὴ συλλογισθῆ διόλου νὰ τὴν παρακολουθήσῃ;

Μέσα εἰς τὸ τετραγμῆνον της πνεῦμα, γεμᾶτον ἀπὸ πυρετόν, περιστρέφοντο ὡς ἀνεμοστρόβιλος αἱ ἰδέαι· μία μόνη παρέμενεν διαυγῆς, δεσποτικὴ καὶ καθαρῶς ὀρισμένη· νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ροβέρτον νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν... Ἐξῆρα ἕνα μέσον ἀσφαλές τῆς ἐπῆλθεν διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτῆς, καὶ ἀνίκανος νὰ λογιθεῖθῃ, παραφερομένη ἀπὸ ἀκατανίκητον ἀπελπισίαν, ἐγραψεν:

«Ἐνθυμείσθε ὅτι μίαν φορὰν—εἴμεθα εἰς τὸ βουνό—με καταγορήσατε πῶς εἶμαι πολὺ υπερήφανη; Εἶχτε δίκαιον, τὸ ξέρω· καὶ εἶμαι ἀκόμη περισσότερον τόρα. Σήμερα τὸ πρῶτ' ἄς ἐπίστευσα, ποῦ μοῦ εἶπετε πῶς δὲν ἐνδιαφέρεσθε πλέον δι' ἐμὲ ἀπὸ ἀπλῆν περιέργειαν... Τόρα δὲν πιστεύω πλέον, καὶ αἰσθάνομαι ὅτι ἀπέθανεν ὀριστικῶς ἡ ἐμπιστοσύνη μου. Ἀπὸ τοῦδε, ὅταν θὰ ἄς βλέπω κοντὰ μου, δὲν

θὰ μπορῶ νὰ ἐμποδίσω τὸν ἑαυτὸν μου νὰ σκέπτεται ὅτι με ἐξετάζετε, διὰ νὰ πάρετε σημειώσεις διὰ τὰ μυθιστορήματά σας. Ἡπατήθημεν καὶ οἱ δύο μας. Καλύτερα νὰ χωρισθῶμεν ἀπὸ τόρα. Σπουδαία καὶ ἐξαφνικὴ ἀφορμὴ μᾶς ἀναγκάζει νὰ φύγωμεν πρὸ τῆς ἐπιστροφῆς σας. Καλὰ ποῦ ἦλθε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ πρᾶγμα... Χαίρετε, συγχορήσατέ με καὶ ξεχάσατέ με. Ἄς ὀμιλοῦμαι ὅτι φέρομαι κατ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὅπως πιστεύω ὅτι ἔπρεπε καὶ εἶχα καθῆκαν νὰ φερθῶ.»

— Καὶ θὰ βάλω τὴν ὑπογραφήν μου σ' αὐτὴ τὴ ψευτικῆν ἐγγραφήν; διελογίσθη μετὰ ἕνα εἶδος φρίκης;

Ὅμως ἔγραψεν ἀκόμη περισσότερον ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐγράψεν τὸνομα, ποῦ τὸ ἴδιον ἐκείνο τὸ πρῶτ' εἶχε δώσῃ: *Alhar*, ἀπλῶς. Ἐπειτα ἐγραψε καὶ τὴν διεύθυνσιν. Καὶ τόσον ἰσχυρὰ ἦτο ἡ ἐντύπωσις ποῦ τὴν εἶχε κυριευμένην, ὅστε ἀμέσως ἐβγήκεν ἀπὸ τὸ δωμάτιόν της διὰ νὰ ῥίψῃ τὴν ἐπιστολήν εἰς τὸ γραμματοκιβώτιον τοῦ ξενοδοχείου, καὶ νὰ θέσῃ τὸ γρηγορώτερον ἀναμεταξὺ των τὴν ἀπόστασιν, ποῦ ἔπρεπεν ἀπ' ἐδῶ καὶ μπρὸς νὰ τοὺς χωρίσῃ διὰ παντός. Ἀλλ' ὅταν ἐγύρισεν εἰς τὸ δωμάτιόν της αὕτη ἡ πλαστὴ ἐνεργητικότης τὴν ἐγκατέλειπε· ἐκμηθεμισμένη, χωρὶς δύναμιν, ἐβρίσθη ἐπὶ τῆς κλίνης της...

Ἐξὼ ἐβλεπε τὴν ἐξοχὴν φωτολουσμένην, ποῦ τόσον ἠγάπη, τὸν οὐρανὸν περιπόρρονον πρὸς τὴν δύσιν του, καὶ εἶπειτα ὅλας τὰς ἀποχρώσεις τῶν γλυκυτέρων τόνων μακρὰν, διέκρινε τὰς χιονοσκεπίεις κορυφὰς, ῥοδισμένας αὐτὴν τὴν ὥραν, καὶ πλησιέστερον τὰς ἀνθισμένας δεινροστοιχίας τοῦ πάρκου, τὸ ἀνδρόν ὅπου, ἐκείνο τὸ πρῶτ' ἀκόμη τῆς εἶπε πῶς τὴν ἀγαπᾷ. Τίποτε δὲν ἠλλάξε γύρω της. Τίποτε δὲν ἔφερε τὰ ἴχνη τοῦ σπαραγμοῦ ποῦ συνέτριβε τὴν νεότητά της. Τότε ἐκλείσε τὰ μάτια της διὰ νὰ μὴ βλέπῃ πλέον, ἐρεθίζουμένη περισσότερον ἀπὸ αὐτὴν τὴν γαλήνιον ἀδιαφορίαν τῶν πραγμάτων.

Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον καθε λεπτόν ἀντήρουν βήματα. Ἡ ὥρα τοῦ δείπνου ἔφθανεν, αἱ γυναῖκες ἐγύριζαν εἰς τὰ διαμερίσματά των. Τί θὰ ἔλεγον ὅλοι αὐτοὶ οἱ ξένοι—καὶ πρῶτη ἡ κυρία Δεβιάν—ἂν ἐγνωρίζαν τί ἦτο ὁ πατέρας τῆς Λίλιαν Ἐθας, ἡ μᾶλλον τῆς Λίλιαν Βένσε; Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ ἐμάθαιναν. Αὐριον, τὴν ἴδιαν ὥραν θὰ ἦτο μακρὰν, ἀδιάφορον ποῦ, εἰς κανένα ἀπόκεντρον χωρὶοῦ τοῦ βουνοῦ, ὅπου κανεὶς δὲν θὰ ἤργητο νὰ τὴν ἀναζητήσῃ... οὔτε ἐκείνος ἀκόμη. Ἄ! τὸ ἔνοιωσε τόρα πῶς ἡ πτωχὴ της μητέρα ὑπέκυψε ὑπὸ τὸ βῆρος τῆς συμφορᾶς, τῆς ὁποίας ἠσθάνετο τὸ παντοτινὸν μαρτύριον.

— ὦ! διατὶ νὰ μὴν ἀπέθνησκαι τὸ πρῶτ', ποῦ ἤμουν τόσον εὐτυχῆς! ἐψιθύριζε, ἐπαναλαμβάνουσα τὴν κραυγὴν τῆς ὑπάτης ἀγωνίας, τὴν ὁποίαν τόρα ἄλλα πλάσματα προσβληθέντα μέσα εἰς τὴν πλῆρη των χαρὰν, εἶχον προσφέρῃ πρὸ αὐτῆς.

Ἡ ὥρα τοῦ δωματίου της ἀνοίχθησα αἰφνιδίως

μύλις τὴν ἔκαμε νὰ σηκώσῃ τὰ βλέφαρα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου ἴστατο ἡ λαίδυ Ἐβανς φέρουσα ἀκόμη τὰ ἐνδύματα τοῦ δρόμου. Ἐρρίγησεν ἅμα εἶδε τὴν Λίλιαν ἐξαπλωμένην κάτωχρον ἐπὶ τῆς κλίνης.

— Λίλιαν, ἀγαπητή, τί φέχει;

Τὸ παιδίον ἐσηκώθη καὶ συνέπλεξε καὶ ἔσφιξε πρὸς ἄλληλα τὰ δάκτυλά της. Δὲν ἔκλειε μόνον τὰ γαλανά της μάτια ἐφαίνοντο σὰν νὰ ἐμεγάλωσαν ἀπείρως μέσα εἰς ἐκείνην τὴν μεταβολὴν τῆς ὄψεως της.

— Ὡ θεία, θεία, εἶπε μὲ πάθος, ἐννοῶ τώρα διατί τὸ συνοικέσιον, περὶ τοῦ ὁποίου σὰς ἔκαμα λόγον τὸ πρῶν, σὰς ἐφαίνεται ἀδύνατον... Ἄ! εἴχετε δίκαιον... πολὺ δίκαιον.

— Λίλιαν, παιδί μου ἀγαπημένο, τί σοῦ συνέβη; ἠρώτησεν ἀκορέστως ἡ λαίδυ Ἐβανς, προμαγμένη ἀπὸ τὸν ἀπληπισμένον τόνον τῆς φωνῆς ἐκείνης, πού εἶχεν ἀκούσῃ τόσο εὐθύμῳ ὀλίγας ὥρας πρὶν. Μήπως ἔχεις κακὰς εἰδήσεις ἀπὸ τὸν Κ. Νορῆ;

— Ὁχι! δὲν γνωρίζω τίποτε περὶ... ἐκείνου. Ἄλλὰ ἀπὸ τότε, ἤμουν ἀνήσυχος, διότι εἶχα μαντεύσῃ ὅτι ὑπῆρχεν κάποιον ἐμπόδιον διὰ τὴν... εὐτυχίαν μου. Τότε ἐξήτασα τὴν Βέσσην καὶ χωρὶς νὰ τὴν θέλει, ἡ πτωχὴ γυναίκα, μού διηγήθη τὴν ἱστορίαν τοῦ παρελθόντος. Ἄ! θεία, εἶναι φρικτὸν.

— Σοῦ διηγήθη!.. πῶς ἐτόλμησε;

— Τί σημαίνει! σήμερον ἡ ἀργότερον ἡ ἀλήθεια πάντοτε θὰ ἔβγαινε στὸ φῶς, ἐπιθύρσει ἡ Λίλιαν, μὲ τὸ ἴδιον συντεταγμένον ὄφρος.

Ἡ λαίδυ Ἐβανς τὴν ἔσφιζεν ἐπὶ τοῦ στήθους της. Ἡ συγκίνησις τὴν ἐπνιγε.

— Παιδί μου ἀγαπημένο, μὴν ἀποθαρρύνεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. Δὲν ἐγάθη τὸ πᾶν. Ἄν σ' ἀγαπᾷ πραγματικῶς ὁ Κ. Νορῆ, θὰ συλλογισθῇ ὅτι δὲν εἶσαι καθόλου ὑπεύθυνος διὰ τὰς πράξεις τοῦ πατρὸς σου, καὶ θὰ τὰς ξεχάσῃ ἀπὸ τρυφερότητα πρὸς σέ.

Ἡ Λίλιαν ἔσεισε τὴν κεφαλὴν μὲ κίνημα ἐξεγέρσεως.

— Ὡ, δὲν θέλω νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν... Δὲν τὸ θέλω. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ πάρω ἀπόφασιν ὅτι θὰ με περιφρονῇ καὶ ἀπλῶς ἀπὸ οἶκτον θὰ με νυμφευθῇ... Καὶ ἔπειτα προκειμένου περὶ ζητημάτων τιμῆς, οἱ ἄνδρες δὲν ἔχουν δικαίωμα νὰ διαστῶν... Δὲν θέλω νὰ θέσω ὑπὸ δοκιμασίαν τὴν στοργήν, πού ἔχει δι' ἐμέ... Ὡ! θεία, νὰ φύγωμε, νὰ φύγωμε πρὶν γυρίσῃ!

Ἡ λαίδυ Ἐβανς περιεπτύχθη τὴν κόρην τρυφερώτερον ἀκόμη ἠσθάνετο ὅτι αὐτὴν τὴν ὥραν τίποτε δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ κατενόσῃ τὴν συμφορὰν τὴν ἀπειρον.

— Ναι, θ' ἀναχωρήσωμεν ἀγαπητή μου... Δὲν θὰ ἴδωμεν τὸν Κ. Νορῆ, παρὰ ὅταν τὸ θελήσῃς. Πιλοῦμαι τώρα...

Καὶ σὰν τὰ φιλήματα τῆς μητέρας της, τὰ φιλήματα τῆς λαίδυ Ἐβανς ἐκάλυψαν τὸ πρόσωπον τῆς πτωχῆς κόρης, πού ἐπλημμύρισαν αἰφνιδίως τὰ δάκρυα.

VI

Τὸ ἀτμόπλοιον διηυθύνετο ὀλοταχῶς πρὸς τὸ Βεβέυ καὶ ὁ Ροβέρτος Νορῆ περιεπάτει ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν, ἀνυπόμονος νὰ ἴδῃ ἐμφανιζομένην τὴν μικρὰν πόλιν, πού ἀπέκρυπτεν ἐλαφρὰ ομίχλη.

Εἰς τὴν Γενεύην ἡ ἐπιτυχία του, ὡς ρήτορας, ὑπῆρξε μοναδική. Ποτὲ δὲν ἐφάνη πρωτοτυπότερος καὶ ἐπαγωγότερος ποτὲ ἡ σκέψις του δὲν ἀνήλθε τόσο ὑψηλὰ, ἀπῆλλαγμένη τῆς σκεπτικῆς ἀπαισιοδοξίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν συνήθως ἐβολώνετο: ἀληθινὸς θριάμβος! τὸ ἀνεγνώρισαν καὶ αὐτοὶ οἱ ἐπικριταὶ του, θριάμβος πρὸ τοῦ ὁποίου ἐμεινεν ἀπαθὴς καὶ ἀδιάφορος, ἀφοῦ τὸ μοναδικὸν ἐνδιαφέρον τῆς ὑπάρξεώς του εὐρίσκετο ἄλλου.

Τίποτε περισσότερο ἀπ' αὐτὸν τὸν ὀλιγοήμερον χωρισμὸν δὲν τοῦ ἔδειξε τὴν θέσιν, πού κατεῖχεν τότε ἡ Λίλιαν εἰς τὴν ζωὴν του. Ὁ ἴδιος ἐρρίγει πού τὸ ἐσυλλογίζετο, ἐνῶ ὁρθὸς ἐπὶ τῆς γέφυρας, ἔβλεπε τὰ νερὰ πού ἐσάλειναν χωρὶς πλέον ν' ἀμυθιάλῃ ἐγνώριζε ὅτι δὲν ἦτο παροδικὴ ἐλξίς πού τὸν ἔσυρε πρὸς ἐκεῖνο τὸ παιδίον.

Ἀκόμη μερικὰ λεπτὰ, καὶ ἐμελλε ν' ἀνέυρη τὰς θωπείας τῶν βελουδίνων τῆς ὀφθαλμῶν, νὰ αἰσθανθῇ δονουμένην τὴν νεκρὰν τῆς ψυχῆν, νάκούσῃ τὴν φωνὴν τῆς σοφῆς καὶ δροσερωτάτης συνάμα, ἡ ὁποία εἶχεν προσφέρει δι' αὐτὸν τόσα παρηγορητικὰ λόγια.

Καὶ τοιαύτην, ὅπως τὴν ἐγνώριζε, ἤλπιζε σχεδὸν ὅτι θὰ τὴν εὖρη εὐθύς μετ' ὀλίγον ἐπὶ τῆς ἀποβάθρας ὅπου θὰ ἐπερίμενε τὴν ἀρξίν του ἀτμοπλοίου.

— Βεβέυ! Μέγα ξενοδοχεῖον! ἐπανελάμβανεν ἡ δὴ ὁ πλοίαρχος.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἔσταμάτα. Οἱ ἐρευνητικοὶ τοῦ Ροβέρτου ὀφθαλμοὶ διέτρεξαν τοὺς ὀμίλους πού ἐστέκοντο ἐπὶ τῆς προκυμαίας· ἀλλὰ δὲν ἔβλεπε τὴν κομψὴν καὶ νεκρὰν τῆς Λίλιαν σκιαγραφίαν. Μόνον πρόσωπα ξένα ἢ ἀδιάφορα γύρω του· καὶ ἀπὸ τὴν ἀδιόριστον αἰσθησὶν κρούου πού ἐδοκίμαζεν μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, ἐνόησε πόσον πολὺ εἶχεν ἐλπίσῃ νὰ τὴν ἴδῃ ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν τῆς ἐπιστροφῆς του.

Παρετήρησε τὴν ὥραν· τὸ ἀτμόπλοιον εἶχεν ἀργήσῃ. Ὅταν θὰ ἐσθαιε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, θὰ ἦτο εἰς τὸ κοινὸν τραπέζι τοῦ δείπνου καὶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴν πλησιάσῃ παρὰ μόνον ἐν τῷ μέσῳ πλήθους περιέργου... Ἄλλ' ἐπὶ τέλους θὰ τὴν ἔβλεπε.

— Ἡ λαίδυ Ἐβανς εἶναι ἀκόμα εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ φαγητοῦ;

Ἦτο ἡ πρώτη του ἐρώτησις, ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ λαμπρῶς φωταγωγημένον ξενοδοχεῖον.

— Ἡ λαίδυ Ἐβανς; Ἄλλὰ ἡ κυρία καὶ ἡ δεσποινὶς ἀνεχώρησαν, κύριε.

— Ἀνεχώρησαν; εἶπετε ἀνεχώρησαν;

(Ἀκολουθεῖ).

κλαυμένου ἢ Λυκούδη ἢ Σπλιωτοπούλου ἢ τῶσαν, τῶσαν ἄλλων παλαιότερων καὶ νεωτέρων. Ἐδῶ... ἀκούμεθα μὲ τὸ παλαιὸν πτερόν τῆς χίνας, μὲ τὸν βαμβάκινον χάρτην τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ μὲ τὰ ἔωλα μαγειρεύματα τῆς μεσαιωνικῆς γύτρας. Ἀκούσατέ το καὶ πιστεῦσατέ το· ἡ πρώτη σύστασις πού γίνεται εἰς κάποιον μαγαζώνιον φύλλον ἐδῶ, ὅταν προσλάβῃ νέον συνεργάτην, εἶναι νὰ ἐκτείνῃ τὰς περιόδους του εἰς ὅσον τὸ δυνατόν σεβαστώτερον μῆκος! εἶναι, βλέπετε, ἀπαραίτητον στοιχεῖον καλλιτείας αὐτό. Ὡ καὶ Μορὶς Μπαρρέ! πού εἶσαι νὰ ὀχυράσῃς αὐτῆς τῆς ταινίας, αὐτοὺς τοὺς ἐλμινθας τοῦ ὄφρου, πού τόσο νικηφόρος ἐκοιμήτιασε, ἐκαὶ σέ σὰς! ἐδῶ θὰ τὸ κατόρθωνες;

I. ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Πᾶνε καὶ οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες. Τελείωσε καὶ αὐτὴ ἡ φεσχαρία. Καὶ τώρα, πού ἐπέστρεψαν οἱ παρὰ πᾶν ἀπὸ κείνους πού πήγαν, ἀρχίσταμε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ νὰκούμε τὸ συνειθισμένον «ἀναγνώσμα» ὅπως τῶπε ὁ Χρονογράφος.

Ἄπ' ὅσα ὅμως ἀκούω νὰ λένε φαίνεται πῶς τὴν παραπάνω αἰσθησὶ ἐκαμε ἡ νίκη τοῦ Λουὶ στὸν Μαραθῶνιο. Αὐθιγὰν παῖ οἱ γλώσσες καὶ δὲς του ἀπαριθμοῦν χίλια-δύο ἐπιχειρήματα διὰ νὰ ἀποδείξουν τὴν σπουδαιότητα τῆς νίκης.

— Καὶ οἱ εἰκοσιπέντε χιλιάδες;

Αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερον ἐπιχειρήματός τους.

Καὶ ἄλλο! «ὁ πρῶτος Μαραθωνομάχος ἅμα ἀνῆγγειλε τὴν νίκη ἐπὶ τὸν ἄπνοον, λένε· αὐτὸς ἀπ' ἐναντίας μετὰ μισή ὥρα ἦταν στὸ πῶδι»

Αὐτὴ ἡ βεβήλωσις βέβαια δὲν προδίδει κακὴν τρέχειαν οὔτε ἄλλο παρόμοιον παρὰ τὴν ἀπλοϊκότητα ἐκείνων πού τὸ λένε.

Τὸ βέβαιον εἶναι πῶς ἡ Μοῖρα του ἔτρεξε γρηγορώτερον ἀπὸ κείνον, γιὰτὶ μύλις ἐσθαιε στὸ στάδιο νικητῆς καὶ σὰν βροχὴ ἀρχίσαν νὰ πέφτουν τὰ δῶρα.

Πρῶτα-πρῶτα δύο (ἂν ὄχι περισσότερα) φιλιὰ, πού τοῦδωκαν δύο ἐγγυλίξες, δείγμα τοῦ θαυμασμοῦ των. Ὑστερα, καμπύσες χιλιάδες δραχμῆς καὶ τόσες ἄλλες διαφόρων εἰδῶν προσφορῆς, πού τοῦ ἐξησφάλισαν τὴ ζωὴ του.

Ἄν βάλῃ λοιπὸν ὅλ' αὐτὰ κανεὶς ἀπ' τὸ ἕνα μέρος τῆς ζυγαρῆς καὶ ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος τὸ κατόρθωμά του, ποῦ θὰ βαρύνῃ παραπάνω! καὶ μάλιστα ἂν λάθῃ κανεὶς ὑπ' ὄψει ἄλλους πού ὅλη τους τὴ ζωὴ κοπιᾶζον τόσο καὶ κατορθώνουν τόσα διὰ τοὺς ἄλλους καὶ διὰ τὸν ἑαυτὸ τους τίποτε...

Μερικὲς γυναῖκες, πού ἄκουσα νὰ μιλοῦν γι' αὐτὸν, τὸν βρίσκουν περιζήτητο γαμπρό. Θαρρῶ ὅμως πῶς

ὅπως σκεφθῇ νὰ τὸν πάρῃ δὲν θὰ τὸν πολυδιῇ μὲ καλὸ μάτι, γιὰτὶ οἱ γυναῖκες δὲν εἶναι πολὺ εὐχραιστημένες ὅταν τρεῖσιν... παρὰ οἱ ἄνδρες τῶν ἐξῶ.

Οἱ καὶ μὲν οἱ γυναῖκες τί δὲν ὑποφέρουν στὴν ἄβυσσιν διὰ ν' ἀλλάξουν τὸ χρῶμα τους!

Ἐπὶ τρεῖς μῆνας μνήσκουν κλεισμένες σ' ἕνα ἰδιαιτέρο μέρος ὅπου σκεπάζουν τὸ κεφάλι τους καὶ κεννίζονται μὲ ἄττι μυρωδάτα φυτὰ, πού ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ καταστρέφουν τὴν ἐπιδερμίδα καὶ νὰ τὴν ἀνακνεύουν. Φυσικὰ ἡ νέα ἐπιδερμίδα ἔχει πιεὺ ἀνοικτὸ χρῶμα. Ἄλλ' ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία τὴν καταβάλλει πολὺ. Ὡς ἐκ τούτου οἱ συγγενεὶς τῆς φροντίζουν νὰ τὰς προετοιμάζουν δυναμωτικὰς τροφὰς. Πόσο πιεὺ εὐκόλα τὸ κατόρθώνουν οἱ δικές μας!

Τὶ εὐκόλα πού συνέθετε τὰ ἔργα του ὁ Δονιζεττης! Γι' αὐτὸ, καθὼς λένε οἱ μουσικολογιστῆται, στὰ ἔργα του βρίσκονται λάθη ἀσυγχώρητα.

Μὰ εἶχε καὶ πολλὰ ἄλλα προτερήματα ἦταν ζωγράφος, ἀρχιτέκτων καὶ ποιητῆς ἀρετὰ καλῆς. Ἦταν ἐν ἀπὸ κείνα τὰ τέλεια πνεύματα, πού δὲν φαίνονται πολὺ σπάνια στὴν ἀνθρώπινη ἱστορία.

Τὸ πιεὺ μεγάλο του κατόρθωμα ἦταν πού κατόρθωσε, σὲ δύο φορές πού ἄκουσε ἕνα μελόδραμα τοῦ Μέρσ, νὰ τὸ γράψῃ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος χωρὶς λάθος. Αὐτὸ του τὸ μνημονικὸν ἐξήγει πῶς μέσα στὰ μουσοεργήματα του τόσο συχνὰ ἀπαντοῦν κομμάτια πού παρομοιάζουν μὲ τοῦ Ροσσίνι καὶ τοῦ Μπελλίνι.

Τὸ ἔκαμναν ἀρὰ γε ἐπίτηδες; Ποῖος ξέρει. Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἤλπιζε μ' αὐτὰ νὰ κερδίσῃ τὴν δόξαν πού ἀνήκε στους συναδέλφους του. Ἴσως ἦτο καὶ ἀπλὴ ἰδιοτροπία.

Παράξενη ἰδιοτροπία εἶχε κάποιος ἀπὸ τοὺς νεωτέρους γάλλους ποιητῆς, ὄχι καὶ πολὺ γνωστός. Αὐτὸς παράτησε τὴν ποίησιν καὶ ἔγεινε... ὑποδηματοποιός.

Ὁ πατήρ του, λέγει, ἦταν αὐτῆς τῆς τέχνης, ὥστε ὅταν ἀκόμη ἦταν παιδί καὶ αὐτὸς ἀπέκτησε ὀλίγα στοιχεῖα τῆς τέχνης ἐκεῖ πού ἔβλεπε τοὺς ἐργάτας νὰ δουλεύουν.

Κατόπιν ὅμως, ὅταν ἤρχισε νὰ σπουδάζῃ, τὰ ξέχασε ὅλως διόλου καὶ τώρα, πού ἀποράσισε νὰ ἐπαγγελλῆ αὐτὴν τὴν τέχνην ἄρχισε πάλι νὰ μανθάνῃ.

Τούλάχιστον, ἂν ἦταν κανένας καλὸς τεχνίτης, ἐξήγειτο κάπως αὐτὴ ἡ ἰδιοτροπία του ἀλλ' ἔτσι...

Φαίνεται ὅμως ὅτι καλύτερα εἶναι νὰ μπαλῶνῃ κανεὶς παλῆα παπούτσια παρὰ ἀτεχνους στείχους, γιὰτὶ ὁ νεοφώτιστος μπαλοστής εἶναι πολὺ πιεὺ εὐχαριστήμενος ἀπ' τὴν νέα του τέχνη.

Καί δὲν εἶναι ὁ μόνος ποιητής πού προσπαθεῖ νὰ ζήσῃ μὲ ἄλλον τρόπο.

Ὁ ἄγγλος ποιητής Οὐίλλιαμ Μόρρις ἔχει κατὰ στήμα ὑφασμάτων δι' ἐπιπλά στήν πατρίδα του.

Ἄς μὴ ξεγνοῦμε καὶ τοὺς δικούς μας. Σ' ἐμᾶς συμβαίνει σχεδὸν τὸ ἐναντίον. Οἱ περισσότεροι δηλαδή, ἂν ὄχι ὅλοι, δὲν ζοῦν ἀπ' τὴν ποίησί τους. Οἱ περισσότεροι φοιτηταὶ τῆς ἱατρικῆς, τῆς νομικῆς, τῆς μηχανικῆς κτλ. καταγίνονται περισσότερον εἰς τὴν ποίησιν παρὰ σὲ ἔργα σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιστήμην τους. Καὶ ἄλλοι, πολὺ-πολὺ ὀνομαστοί, ὄχι πλέον ἐπιστήμονες ἀλλὰ ὑπάλληλοι (ὀλίγον ἐνδιαφέρει ἢ βελτίως τῆς ὑπαλληλίας) ἀναγκάζονται νὰ γυνοῦν ἀπ' τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδον ἀπὸ μηχανοπονηγὰδ τῆς δουλειᾶς ὅπως ἔτσι χριστωμένα τὸ λένε.

Καὶ ὕστερα ἔχομε καὶ παράπονα, πῶς κ' ἐμεῖς δὲν ἔχομεν ὀρίζοντα ἐλεύθερον σὲ παραξενιές.

Εἶναι τόσα πολλὰ τὰ κωμικά πού συμβαίνουν στὰ περὶ σπουδαία μέρη πού ἠαρεῖ κανεὶς πῶς στ' ἀλήθειαν κατὰ τὴν κοινὴ γνώμη τοῦ λαοῦ τὸ γέλιο εἶναι ἀξεχώριστα ζυμωμένο μὲ τὸ δάκρυ «χωρὶς δάκρυα καὶ θάνατος δίχως γέλοιο» ἄκουσα νὰ λένε τόσο ἀρυστικο φαίνεται καὶ παραδόξο πού τῶχουν γιὰ παροιμίαν.

Στὴν Ἀμερικὴ συνέθη τὸ ἐξῆς νόστιμὸ σὲ μιὰ δίκη:

Δυὸ γείτονες μάλωσαν στὰ γερά. Φαίνεται δὲ πῶς ἦσαν ἀκετὰ βελτίως γνωστοὶ τοῦ Σαίξπηρ καὶ πολὺ-πολὺ λεπτοὶ διότι ἀντὶ νὰ πιασθῶν ἀπ' τὰ μαλλιά στὸ ξυλοθρόντι καὶ νὰ ποῦν τὰ «συνήθη» ἔδωσαν στὸν καυγᾶ τους ὄψιν φιλολογικὴν. Ὁ ἓνας ἀπεκάλεσε τὸν γείτονά του—Ρωμαῖον (διὰ νὰ τὸν ὑβρίσῃ βέβαια).

Ὁ ἄλλος—καὶ αὐτὸς ἴσως δεινὸς κριτικὸς—ὕπεθεσε ὅτι τὸν λέει τρελλὸ διότι κατὰ τὴν ἰδικὴν του γνώμην ὁ Ρωμαῖος ἦτο τρελλός.

Ἀμέσως λοιπὸν τὸν ἐνάγει καὶ ἐπειδὴ ὁ δικαστὴς εὐρέθη εἰς δύσκολον θέσιν διώρισε ἐπιτροπὴν ἱατρικὴν διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἂν ὁ Ρωμαῖος τοῦ Σαίξπηρ-ρεῖου δράματος ἦτο τρελλός ἢ ἄλλο τι καὶ ἀναλόγως νὰ κρίνῃ τὴν βραδυότητα τῆς ὑβρεως.

Καὶ τὸ πρῶγμα σταμάτησε ὡς ἐδῶ διότι ἀκόμη δὲν ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις.

Γ. Ι. Κέρ.

Ἄν ἡ μύδα ἀπέθνησκε χωρὶς νὰ ξαναγεννηθῇ τί θάπεγίνετο ἢ φιλαρέσκεια;

Ἰπάρχουν γυναῖκες πού μιλοῦν διὰ τὸν ἔρωτα ἐκ πείρας ἄλλαι ἐξ ἀκοῆς: καὶ μολταῦτα ἢ δευτέρες δὲν εἶναι οἱ ὀλιγώτερον μαθημένες. (Α. Δ.)

Μικρὰ χαρτάκια.

1. Ποῦ στηριζεῖ τὴν ἐντυχίαν του ὁ καθείς;
2. Πῶς εἰμπορεῖ κανεὶς, γὰρ αὐτὴ πο.δὲ ὑψηλά;
3. Τί προσθέτει εἰς τὴν ζωὴν τὸ χρῆμα, καὶ τί ἀφαιρεῖ;

Ἡ «Ἠχώ» δέχεται ἀπαντήσεις ἐντὸς τῆς δεκαπενθημερίας.

Ἀλληλογραφία.

16. Ἀπλοϊκῆ, ἐνταῦθα.—Τὸ σοννέτο δὲν εἶνε ζῶον. Γράφεται ὑπὸ ζῶων λογικῶν καὶ δὲν εἰμποροῦν νὰ τὸ ἐνοήσουν μόνον τὰ ἄλογα ζῶα. Εἶνε ποιηματάκι μὲ ἰδικὴν του μορφήν. Τὸ σοννέτο εἶνε παιδί τοῦ Πετράρχα. Ὁ σοννετογράφος, ὅπως ἐθάπτισε τοὺς γράφοντας σοννέτα ὁ κ. Ἄννινος, εἰς δεκατέσσαρας γραμμὰς ἀποτελούσας στροφὰς τέσσαρας—ἐκ τῶν ὁποίων αἱ δύο τελευταῖαι τριστίχοι συνδέονται στενότερα διὰ τῆς ὁμοιοκαταληξίας—λέγει, ὅτι ἔχει νὰ πῆ.

17. Μαύρη μοῖρα, ἐνταῦθα.—Μὲ διαφεύσατε ἡ ὦραϊα καὶ πρωτότυπος ἰδέα τὴν ὁποίαν ἐξήλειψα εἰς τὸ ἄτεχρον ποιηματάκι σας, ἐχάρη καὶ ἐξέπνευσε μέσα εἰς τὸ διήγημα. Πρῶτον φιλοσοφεῖτε πολὺ καὶ ἅμα αἰσθανθῆτε, ὅτι κανὲν ἐκ τῶν νευροσπάστων τοῦ διηγήματός σας, εἶπε καμμιὰ ἐξυπνάδα, ἀμέσως ἔργεται ἄλλο νευροσπαστον, ἐν εἶδει Περικλέτου καὶ κρίνει καὶ ἐπικρίνει καὶ ἀντιμαγαλωμάτος, ὁ πρωτότυπος φασουλῆς σας τρώγει φιλιὰ καὶ ἀκούει πανηγυρικούς. Ἰπάρχουν ἄλλοι ἔτοιμοι νὰ κρίνουν καὶ τὰ κόμματα καὶ τὰς τελείας σας. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον φαίνεσθε κριτῆς (καὶ κριτῆς χαριζόμενος) τοῦ ἑαυτοῦ σας. Τί αὐτοθυμασμός! Ἐργετὲ τὴν ὑπομονὴν νὰ τὸ ξαναγράψατε; ἐγὼ ἔχω τὴν ὑπομονὴν νὰ τὰ ἀναγνώσω καὶ πάλιν.

18. Δεσπαινίδα Σ.Κ. Μακρ. Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας, σὰς ἐγγρά. ὁμην συνδρομήτριας ἐν ἀνάμνησιν τῆς πρωταετηρίδος.

19. Κωστάκη. Τὸ ποίημα χωρὶς ποίησιν. Σὰς συμβουλεύω νὰ ἦνε αὐτὸ τὸ τελευταῖον ποίημά σας καὶ νὰ ταρῆ ἄγνωστον στὸν τάφον ἐκείνης τῆς νεκρῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀφιερῶται. Περιμένω τὸ διήγημά σας.

20. Κυρίαν Αἰκ. Μ. Τ ε ρ γ ε σ τ η ν.—Φθάνει νὰ μὴ ἐπηρεασθῆτε καὶ νὰ μὴ μεταβληθῶν τὰ φρονήματά σας καὶ ὁ σεβασμὸς διὰ τὰς παραδόσεις μας. Εὐχαριστοῦμεν δι' ἔκφρασιν φιλικωτάτων αἰσθημάτων σας.

21. Κράκ, ἐνταῦθα.—Καὶ τὰ δύο κάλλιστα. Ὁ Καῦσαρ μὲ συνεκίνησε· ἤσθάνθη ὅλο τὸ φαρμάκι τῆς τελευταίας του στροφῆς. Νὰ δημοσιευθῶν ὅμως δὲν εἶνε δυνατὸν διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους εἰμποροῦμεν νὰ σὰς εἰπωμεν προφορικῶς. Καὶ ὁ φίλος σας ἄξιος πάσης ἐγκαρδιώσεως, ἂν καὶ τὸ ἰδικόν του δὲν εἶναι δημοσιεύσιμον.

22. κ. Σ. Β. Συνδρομὴ ἐλήφθη· εὐχαριστοῦμεν διὰ προσπαθείας. Σὰς γράφωμεν ἅμα λάθωμεν ζητούμενας πληροφορίας.

23. κ. Δ. Πανγ. εἰς Παραμυθίαν.—Ἐπιταγὴ 108 γροσίων ἐλήφθη· περιμένωμεν ἐπιστολήν σας.